

SENĀTA LĒMUMS

RTU Senāta 2016. gada 29. februāra Senāta sēde (protokols Nr. 597)

Par RTU Akadēmiskā godīguma kodeksa apstiprināšanu

RTU senāts nolemj apstiprināt RTU Akadēmiskā godīguma kodeksu.

Rīgas Tehniskās universitātes Akadēmiskā godīguma kodekss

Pieņemts saskaņā ar Augstskolu likuma 15. panta pirmo daļu

PREAMBULA

Akadēmiskā godīguma kodeksa Rīgas Tehniskajā universitātē (turpmāk – RTU) mērķis ir stiprināt akadēmisko kultūru un godīgumu RTU akadēmiskajā vidē, skaidrot akadēmiskā godīguma jēdzienu un ar to saistīto rīcību, definēt galvenās procedūras akadēmiskā godīguma pārkāpumu izskatīšanā.

Akadēmiskā godīguma kodekss atbalsta RTU studējošo, akadēmiskā personāla un darbinieku ētikas kodeksā paustos principus un RTU vērtības.

Negodīga akadēmiskā rīcība ceļ neslavu RTU vārdam un reputācijai, grauj vērtības un mazina konkurētspēju. Skaidrojot akadēmisko godīgumu un ar to saistīto rīcību, uzskaitīti biežāk sastopamie akadēmiskā godīguma principu pārkāpumi akadēmiskajā vidē un RTU personāla pienākumi akadēmiskā negodīguma novēršanai.

LIETOTIE TERMINI

kurss – studiju priekšmets;

neatļauts palīglīdzeklis – tāds informācijas avots vai metode informācijas ieguvei, kuras izmantošanu mācībspēks pārbaudījumā nav atļāvis;

neatļauta palīglīdzekļa izmantošana – neatļauta palīglīdzekļa lietošana vai lietošanas mēģinājums;

norakstīšana – cita studējošā darba vai tā daļas pārrakstīšana un uzdošana par savu;

pašplaģiāts – plaģiāta paveids, sava darba vai darba fragmenta vairākkārtēja izmantošana, uzdodot to par oriģinālu darbu;

plaģiāts – cita autora publicētu vai nepublicētu darbu (t.sk. vārdu, izteikumu u. c.) izmantošana, nenorādot precīzu atsauci uz attiecīgo autoru un/vai darbu;

safabricēšana – datu izdomāšana ar nolūku tos publicēt kā oriģinālu pētījumu.

1. VISPĀRĒJIE PRINCIPI

- 1.1. Akadēmiskais godīgums veicina godprātīgu un atbildīgu attieksmi pret studiju procesu, zinātnisko darbību, valorizāciju un visiem tajā iesaistītajiem. Akadēmiskais godīgums ietver objektivitāti, atbildību, savstarpēju cieņu un uzticēšanos, izslēdz maldināšanu un krāpšanos. Par akadēmiskā godīguma principiem vienojas un tos ievēro RTU zinātniskais personāls, mācītbspēki, studējošie, augstskolas administrācija un vispārējais personāls.
- 1.2. Lai veicinātu akadēmisko godīgumu un nepārkāptu tā principus, nepieciešams ievērot gan formālos noteikumus (normatīvos aktus, iekšējās kārtības noteikumus u.c.), gan rīkoties ētiski, godīgi un objektīvi.
- 1.3. Par negodīgu un neatļautu rīcību ir uzskatāma maldināšana un pretdarbība RTU personāla darbam (tostarp pārbaudes vai eksperimenta rezultātu apzināta viltošana, eksperimentālo iekārtu bojāšana, bibliotēkas grāmatu bojāšana, akadēmisko un citu resursu (t.sk. datorprogrammu, e-resursu) neatļauta lietošana, to bojāšana, pieejas liegšana tiem vai maldināšana, liedzot piekļuvi informācijai vai apzināti sniedzot nepatiesu informāciju).
- 1.4. RTU personālam ir pienākums sadarboties informācijas sniegšanā ar struktūrvienības vadītāju, RTU rektoru, prorektoru vai citiem RTU personāla locekļiem, ja konstatēts akadēmiskā godīguma pārkāpums.
- 1.5. Struktūrvienībās var tikt izstrādāti konkrētajai nozarei specifiski norādījumi par labu akadēmiskā godīguma praksi, tajā skaitā, plaģiātisma novēršanu, akceptējamu citēšanas stilu un studiju un zinātnisko darbu izstrādes metodiku.

2. AKADĒMISKAIS GODĪGUMS ZINĀTNISKAJĀ DARBĀ

- 2.1. Zinātnieks darbojas saskaņā ar Latvijas Zinātņu akadēmijas apstiprināto Zinātnieka ētikas kodeksu.
- 2.2. Par akadēmiskā godīguma principu pārkāpumiem zinātniskajā darbībā ir uzskatāma šāda rīcība:
 - 2.2.1. eksperimenta vai pētījuma rezultātu un datu viltošana vai safabricēšana;
 - 2.2.2. atsaukšanās uz neeksistējošiem darbiem, datiem, pētījumiem;
 - 2.2.3. pētījumu rezultātu selektīva interpretācija tā, ka tie apstiprina pētījumā izvirzīto hipotēzi vai sniedz tikai tādu informāciju, kas veicina uzticību veiktajam pētījumam un tā atzīšanu akadēmiskajā vidē;
 - 2.2.4. anonimitātes un konfidencialitātes prasību neievērošana;
 - 2.2.5. citu personu, piemēram, kolēģu, studējošo savāktās informācijas, datu bāzu, publicēto un nepublicēto pētījumu izmantošana bez attiecīgas atsaucēs;
 - 2.2.6. plaģiāta vai pašplaģiāta iesniegšana;
 - 2.2.7. sveša izgudrojuma patenta pieteikuma iesniegšana vai darba attiecību ietvaros ar RTU veiktu izgudrojumu atsavināšana;
 - 2.2.8. cita veida negodīga, neētiska vai neprofesionāla rīcība.

3. AKADĒMISKAIS GODĪGUMS STUDĒJOŠO RĪCĪBĀ

- 3.1. Studējošais ievēro akadēmiskā godīguma principus.
- 3.2. Par akadēmiskā godīguma pārkāpumu tiek uzskatītas šādas darbības:
 - 3.2.1. norakstīšana un neatļautu palīgīdzekļu izmantošana studiju procesā;

- 3.2.2. darbu, kas satur plaģiātu vai pašplaģiātu, iesniegšana, t.sk. kolektīva darba rezultātu iesniegšana savā vārdā u.tml.;
 - 3.2.3. jebkādu materiālu vērtību, mantiska vai citāda labuma piedāvāšana par kādas darbības izdarīšanu vai neizdarīšanu studējošā vai citas personas akadēmiskajās interesēs;
 - 3.2.4. nepatiesu ziņu sniegšana par sevi un savu darbu, t.sk., dokumentu viltošana;
 - 3.2.5. pārbaudes jautājumu vai pārbaudes uzdevumu neatļauta iegūšana;
 - 3.2.6. formāla piedalīšanās grupu darbā, nesniedzot savu ieguldījumu uzdevuma izpildē;
 - 3.2.7. līdzdalība akadēmiskā godīguma pārkāpumā, t. sk. savu individuālā darba rezultātu nodošana citām personām, pārbaudes darba veikšana cita studējošā vietā, parakstīšanās cita studējošā vietā apmeklējuma lapā vai citos dokumentos u.tml.;
 - 3.2.8. akadēmiskā personāla vai studējošo akadēmiskā darba traucēšana vai kavēšana;
 - 3.2.9. nepatiesa studiju procesa novērtējuma anketu aizpildīšana;
 - 3.2.10. necieņas izrādīšana vai nepatiesas informācijas izplatīšana par mācībspēkiem, kolēģiem, RTU administrāciju un vispārējo personālu;
 - 3.2.11. sava amata ārpus RTU vai personīgo apstākļu izmantošana, lai iespaidotu kolēģus un mācībspēkus ar mērķi iegūt labvēlīgu attieksmi un nevienlīdzīgus nosacījumus studiju procesā;
 - 3.2.12. cita apzināta darbība, kas kavē vai traucē studiju procesu un akadēmisko darbu RTU.
- 3.3. Studējošajam par akadēmiskā godīguma pārkāpumu RTU mācībspēks var izteikt mutisku aizrādījumu vai rakstiski ziņot saskaņā ar Studējošo akadēmiskā godīguma pārkāpumu izskatīšanas procedūru (skat. 5. punktu).

4. AKADĒMISKAIS GODĪGUMS RTU AKADĒMISKĀ UN VISPĀRĒJĀ PERSONĀLA RĪCĪBĀ

- 4.1. RTU akadēmiskais personāls:
 - 4.1.1. studiju kursa sākumā definē vērtēšanas kritērijus, apmeklējuma prasības un publicē tās RTU e-studiju vidē;
 - 4.1.2. vadot studējošo darbus (it īpaši studiju noslēguma un promocijas darbus), nodrošina konsultācijas un savlaicīgu atgriezenisko saiti;
 - 4.1.3. studējošo darbus vērtē objektīvi pēc RTU noteiktajiem kritērijiem, pamatojoties galvenokārt uz darba saturu, nevis tikai darba apjomu vai noformējumu;
 - 4.1.4. ar cieņu izturas pret studējošajiem, kolēģiem, nevērtē pēc personīgajām simpātijām;
 - 4.1.5. nepieļauj neatļautu palīglīdzekļu izmantošanu un citu neatļautu rīcību pārbaudījumos, ziņojot par akadēmiskā godīguma pārkāpumiem fakultātes dekānam vai filiāles direktoram saskaņā ar Studējošo akadēmiskā godīguma pārkāpumu izskatīšanas procedūru;
 - 4.1.6. nepieprasa un nepieņem dāvanas, pakalpojumus vai papildu atlīdzību par amata pienākumu izpildi (t. sk. konsultāciju);
 - 4.1.7. neizmanto RTU resursus darbībai, kas nav saistīta ar darbu RTU;
 - 4.1.8. izmanto studējošo darba rezultātus un nepublicētos datus tikai ar atbilstošu norādi vai atsauci;
 - 4.1.9. nepieļauj plaģiātu un pašplaģiātu;

- 4.1.10. strikti ievēro autortiesības akadēmiskajā darbībā;
- 4.1.11. studiju kursā izmanto daudzpusīgu literatūru un avotus, atsaucas uz citiem speciālistiem attiecīgajā nozarē un izmanto ne tikai paša sarakstītu studiju literatūru, atzīst citu zinātnieku pētniecisko darbību;
- 4.1.12. neiesaista studējošos RTU mācībspēku, zinātnieku un vispārējā personāla savstarpējo nesaskaņu risināšanā;
- 4.1.13. sagatavo oriģinālus pārbaudījumu uzdevumus un regulāri tos atjauno;
- 4.1.14. ņem vērā studiju kursu novērtējuma anketās pausto viedokli.
- 4.2. RTU personāls ziņo par akadēmiskā godīguma pārkāpumu struktūrvienības vadītājam, prorektoram vai rektoram.
- 4.3. Ja RTU personāla loceklis savā studiju vai akadēmiskajā darbībā ievēro plagāta pazīmes vai citus akadēmiskā godīguma pārkāpumus RTU mācībspēku akadēmiskajos vai zinātniskajos darbos, tas par savām aizdomām ziņo RTU rektoram (iesnieguma formā), pievienojot pierādījumus. Akadēmiskā godīguma pārkāpumu izvērtē RTU Ētikas komisija, pēc kuras sniegtā atzinuma galīgo lēmumu pieņem RTU rektors vai viņa pilnvarota persona.
- 4.4. RTU vispārējais personāls un administrācija veicina akadēmiskā godīguma principu ievērošanu savā darbībā.
- 4.5. RTU vispārējais personāls un administrācija pārkāpj akadēmiskā godīguma principus, ja:
 - 4.5.1. nepamatoti soda vai ignorē RTU mācībspēkus, zinātniekus vai studējošos, kas ziņo par akadēmiskā godīguma pārkāpumiem;
 - 4.5.2. padara ziņošanu par pārkāpumiem sarežģītu, apgrūtināšu vai pat neizpildāmu, veicinot pārkāpumu faktu ignorēšanu vai slēpšanu, pieļauj diskrimināciju pārkāpuma izvērtēšanā;
 - 4.5.3. slēpj vai falsificē ziņas par sekmēm un citiem rādītājiem, lai iegūtu augstāku reitingu vai izvairītos no negatīvas publicitātes;
 - 4.5.4. neievēro konfidencialitāti ekspertīžu un citu akadēmisko darbu vērtējumu apkopošanā;
 - 4.5.5. pieļauj interešu konfliktu.
- 4.6. Akadēmiskajam un vispārējam personālam, kas pārkāpj akadēmiskā godīguma principus, RTU rektors vai rektora pilnvarota persona piemēro disciplinārsodu atbilstoši RTU un Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem.

5. STUDĒJOŠO AKADĒMISKĀ GODĪGUMA PĀRKĀPUMU IZSKATĪŠANA

- 5.1. Par akadēmiskā godīguma pārkāpumu RTU mācībspēks studējošajam izsaka mutisku aizrādījumu vai rakstiski ziņo par to fakultātes dekānam vai filiāles direktoram, aizpildot ziņojumu par studējošā akadēmiskā godīguma pārkāpumu. Ziņojuma formu nosaka ar RTU rīkojumu.
- 5.2. Ziņojumā par akadēmiskā godīguma pārkāpumu studējošais ir tiesīgs sniegt skaidrojumu par savu rīcību.
- 5.3. Konstatējot akadēmiskā godīguma pārkāpumu un izvērtējot tā smagumu, mācībspēks studējošajam var:
 - 5.3.1. samazināt vērtējumu pārbaudījumā;
 - 5.3.2. uzdot atkārtoti veikt pārbaudījuma uzdevumu (par citu tematu vai veikt citu uzdevumu);
 - 5.3.3. atstādināt no pārbaudījuma, izdarot par to atbilstošu ierakstu pārbaudījuma protokolā;
 - 5.3.4. nepielaist studiju kursa noslēguma eksāmena kārtošanai – pieprasīt atkārtoti apgūt studiju kursu vai tā daļu;

- 5.3.5. anulēt vērtējumu par kursa apguvi, ja pārkāpums konstatēts līdz nākamā semestra sākumam;
- 5.3.6. izteikt priekšlikumu fakultātes dekānam ierosināt RTU vadībai piemērot studējošajam brīdinājumu par eksmatrikulāciju vai studējošo eksmatrikulēt.
- 5.4. Ja tiek konstatēts, ka studējošais izmanto vai ir izmantojis neatļautus palīglīdzekļus, tad studējošo atstādina no pārbaudījuma un lemj par disciplinārsoda piemērošanu. Ja neatļauti palīglīdzekļi lietoti eksāmenā, tad studējošo atstādina no pārbaudījuma, viņa sniegumu eksāmenā vērtē ar atzīmi 1 (ļoti, ļoti vāji) un stājas spēkā akadēmisko parādu kārtošanas nosacījumi saskaņā ar Studiju rezultātu vērtēšanas nolikumu.
- 5.5. Ja, vērtējot studējošo rakstiskos darbus (mājas darbus, esejas, studiju darbus, referātus, noslēguma darbus u.c.), konstatētas plaģiāta pazīmes, ziņojumā norāda, kuras daļas studējošā iesniegtajā rakstu darbā sakrīt ar cita autora darbu, norādot avotu (un/vai interneta resursu), ar kuru sakrīt studējošā rakstu darbs, un apjomu, kādā tie sakrīt.
- 5.6. Izvērtējot akadēmiskā godīguma pārkāpumu un lemjot par piemērojamo sodu, ņem vērā:
- 5.6.1. akadēmiskā godīguma pārkāpuma smagumu;
- 5.6.2. pārbaudījuma veidu;
- 5.6.3. plaģiāta fragmentu daudzumu, apjomu un fragmentu nozīmi darbā, ja studējošā darbā konstatēts plaģiāts;
- 5.6.4. iepriekšējos studējošā pieļautos plaģiātus un cita veida pārkāpumus.
- 5.7. Pēc ziņojuma par akadēmiskā godīguma pārkāpumu saņemšanas fakultātes dekāns vai filiāles direktors trīs darba dienu laikā izvērtē šo ziņojumu un pieņem lēmumu. Fakultātes dekāns vai filiāles direktors var atstāt spēkā mācībspēka pieņemto lēmumu, kā arī to grozīt vai papildināt, tostarp:
- 5.7.1. izveidot komisiju pārkāpuma padziļinātai izskatīšanai;
- 5.7.2. anulēt vērtējumu par studiju kursa apguvi, ja pārkāpums konstatēts līdz nākamā semestra beigām;
- 5.7.3. ierosināt RTU vadībai piemērot studējošajam brīdinājumu par eksmatrikulāciju vai studējošo eksmatrikulēt.
- 5.8. Visus akadēmiskā godīguma pārkāpumus elektroniski reģistrē studējošā personas lietā.
- 5.9. Pieņemtos lēmumus studējošais var apstrīdēt:
- 5.9.1. vērtējuma par studiju kursa apguvi anulēšanas gadījumā vēršoties ar iesniegumu pie studiju prorektora;
- 5.9.2. brīdinājuma par eksmatrikulāciju vai eksmatrikulācijas gadījumā vēršoties pie rektora.
- 5.10. Ja aizdomas par plaģiātu radušās, izmantojot datorizētu plaģiātisma kontroles sistēmu, studējošā darba tālāka pārbaude tiek organizēta saskaņā ar darbu izvērtēšanas procedūru, kuru apstiprina to fakultāšu domes, kuras piedalās datorizētās plaģiāta kontroles sistēmā.

Akadēmiskā godīguma kodekss RTU izstrādāts, balstoties uz:

- Biedrība "Akadēmiskā godīguma centrs", Akadēmiskā godīguma koncepcija, Rīga 2007. Pieejams: www.agc.edu.lv. Skatīts 20.02.2015.

- Noteikumi par akadēmisko godīgumu Latvijas Universitātē. Pieejams: <http://www.lu.lv/par/dokumenti/noteikumiunkartibas/godigums/>, skatīts 20.02.2015.
- Plaģiāta novēršanas interneta vietne Plagiarism.org. Pieejams: www.plagiarism.org, skatīts 20.02.2015.
- Kembridžas universitātes labas akadēmiskās prakses un plaģiātisma politika. Pieejams: <http://www.admin.cam.ac.uk/univ/plagiarism/examiners/>, skatīts 20.02.2015.
- Vilnis Tomsons, Plaģiātu kontrole studiju darbos, LLU Akadēmiskā konference 30.01.2015.

Senāta priekšsēdētāja

E.Gaile-Sarkane

Sagatavoja I.Kalviņa